

regel stellig vroeger dan Ver Huell opgeeft. In 1935 was *morpheus* reeds 7 Juli te Maaseyck geheel afgevlogen, zoodat we wel kunnen aannemen, dat de vlinder reeds begin Juli of eind Juni verschijnt.

Het oude verhaaltje, dat *H. morpheus* overdag niet zou vliegen, is reeds lang weerlegd. Ook Simes schrijft (l.c.): „It flies in the sunshine, and disappears immediately the sun is obscured; but given the necessary sunshine one is bound to see it flying if it is in the neighbourhood.” De vlinder heeft een eigenaardige manier van vliegen, die doet denken aan het hippen van een vogel („ein hupfender Flug”, zeggen de Duitschers) of, zooals Simes schrijft: „Morpheus literally dances its way along just over the tops of the high grasses, never hurrying, rarely alighting.” Derenne deelt mee (in litt.), dat het dier bij Maaseyck op open plaatsen in de bosschen voorkomt, hoofdzakelijk daar, waar bramen groeien.

Ver Huell's opmerking, dat de Nederlandsche exemplaren klein zijn, waarop noch Snellen noch Ter Haar gereageerd hebben, blijkt volkomen juist te zijn. Op deze interessante kwestie kom ik later terug.

Amsterdam.

B. J. LEMPKE.

De Brederie.

In aansluiting bij het voorafgaande artikel en op aansporing des heeren Lempke laat ik hier eenige nadere opgaven over de „Brederie” volgen, die ik ontleen aan het ex. der „Bouwstoffen”, dat vroeger in het bezit van den heer A. J. van Eyndhoven is geweest en thans aan mij toebehoort. Deze heeft zijn boek indertijd voorzien van een groote hoeveelheid aantekeningen met inkt en potlood, die ten deele thans bijna niet meer te ontcijferen zijn, maar overigens nog wel eenige waarde hebben. Zoo vind ik daar: „Empe = de buurschap Empe, Gemeente Brummen, op 1½ Uur van de kom van genoemd dorp, op 1 Uur van Zutphen en ½ Uur van Voorst gelegen, door deszelfs zeer verschillende soorten van Gronden, boom- en andere gewassen, een zeer wél gelegen oord voor den Entomoloog opleverende; waaronder hier ook gerekend zijn de buurschappen Tonden en Voorstonden, en de, in de eerste derzelve, gelegen plantaadje voor de zijde-teelt, door mij aangelegd”.

Zijn landgoed noemt Van Eyndhoven „de Brederite”. Op de Topografische Kaart stond — en staat nog steeds — „Breede Riet”. Bij een bezoek ter plaatse in den vorigen herfst zag ik een steen boven de achterdeur met het opschrift: „Brederie 1840”, en de boeren spreken ook alleen van Bre-

derie. Het huis ligt in het noordelijk gedeelte van Empe (niet te verwarren met Noordempe, dat tot Voorst behoort), dicht bij de grens van de gemeente Voorst, die daar langs de Breede straat loopt. Het bijbehorend terrein bestaat tegenwoordig voornamelijk uit weiland en overigens uit bouwland; achteraan ziet men verspreid nog enkele boomen. De bosschen zijn verdwenen.

Van Eyndhoven ving „*Steropes Aracynthus* F.” (zie Bouwst. I, pag. 227, no. 55a) = *Heteropterus morpheus* Pall. te Empe „jaarlijks zeer enkel, op ééne zonnige plaats” van zijn landgoed; deze plaats noemt hij „de achterstraat”, maar noch de tegenwoordige eigenaar noch een vroegere bewoner hadden dien naam ooit gehoord. Verder zie ik bij deze soort nog aangeteekend: „in 1853 menigvuldig den 13 en 14 July — alleen ♂”.

Het bleek mij, dat de herinnering aan den heer Van Eyndhoven († Mei 1861), zijn zijderupsen en zijn nachtelijke vangpartijen (waarbij hij in het wit scheen gekleed te gaan), bij oudere bewoners dier streek nog altijd levendig is, hoewel ook zij reeds het meeste daarvan stellig slechts bij overlevering uit den mond hunner ouders kunnen hebben vernomen.

Twello.

H. COLDEWEY.

Over het voorkomen van *Cicindela maritima* Latr. in Nederland, buiten het Noordzee-strand.

Naar aanleiding van een artikel van Walther Horn, den bekenden *Cicindela*-specialist, verschenen in de Entom. Mitteil., Bd. XV, No. 1, 5. Jan. 1926: „Ueber die Genese von *Cicindela hybrida*- und *campestris*-Formen, etc.”, werd door mij indertijd, l.c. Bd. XVI, No. 3, 5. Mai 1927, uiteengezet, hoe de toestand in ons land is, speciaal wat betreft *Cicindela maritima* Latr. en *C. hybrida* L. Ik kwam daarbij tot de conclusie, dat beide soorten van het zuiden uit, misschien ook uit het noorden, den smallen duinreep langs de Noordzee bezet hebben, parallel aan elkander. Daarbij bleef *C. maritima* beperkt tot den z.g.n. zeereep, terwijl *C. hybrida* de rest van het duingebied voor zich veroverde. Toenmaals waren uit het binnenland van Nederland slechts enkele exemplaren van *C. maritima* bekend, afgezien van verscheiden exemplaren van Zeeburg bij Amsterdam, welke laatste ontwijfelbaar met zand uit de duinstreek ingevoerd waren. Waarschijnlijk is op dezelfde wijze de vondst van dergelijke exemplaren bij Rotterdam te verklaren. Een exemplaar van Monster kan aan zee gevonden zijn.

Het opmerkelijke was, dat aan de Zuiderzee, aan den rand van de Veluwe, hier en daar recente stuifduinen gevormd waren, die oogenschijnlijk geheel voldeden aan de eischen,